ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI ZAROBKOWYCH I GOSPODARCZYCH
IM. KS. PIOTRA WAWRZYNIAKA
POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 18 m. 14 TELEFON nr 27-92

BIULETYN PRASOWY

Nr 5. POZNAŃ, dnia 1 maja 1938 r.

I.

PRZYGOTOWANIE DO PRACY GOSPODARCZEJ

Do pracy spółdzielczej trzeba się przygotować. Zdajemy sobie z tego wszyscy sprawę. Spółdzielnie prowadzą różną działalność gospodarczą, na której przecież nie każdy się od razu rozumie.

Odpowiednie przygotowanie można zdobyć przy pomocy Spółdzielczych Kursów Listownych, jakie prowadzi Związek Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych. Ostatnio zakończyła się nauka na drodze listownej, a w kwietniu i maju będą konferencje egzaminacyjne. Na wszystkich rodzajach kursów wzięło udział łącznie z górą 3 tys. osób.

Począwszy od jesieni będą również nadal prowadzone Kursy Listowne. Dodatkowo będzie uruchomiony Kurs dla pracowników Wiejskich Spółdzielni Handlowych.

Łącznie więc będą prowadzone następujące Spółdzielcze Kursy Listowne:

A. Kurs rachunkowości i gospodarki spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych,
B. Kurs rachunkowości i gospodarki spółdzielni mleczarskich i jajczarskich,
C. Kurs rachunkowości i gospodarki Wiejskich Spółdzielni Handlowych,
D. Kurs dla członków rad nadzorczych, oddzielnie dla każdego z trzech głównych rodzajów spółdzielni.

Nauka na drodze listownej ma tę dogodność, że nie zmusza do specjalnego wyjazdu z domu. Nauczyciel przychodzi pocztą, raz na tydzień do mieszkania. Ponadto nauka kosztuje bardzo niewiele. Opłata za kurs 5-miesięczny wynosi zł 30,—, dla członków organizacyj młodzieżowych zł 20,—.

Szczegółowych informacyj udziela każdy Okręgowy Związek Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych lub Kierownictwo S. K. L., Warszawa, ulica Warecka 11 a.

II.

ŻYCIORYS P. MGRA ŚWITALSKIEGO, DYREKTORA ZWIĄZKU SPÓŁDZIELNI ROLNICZYCH I ZAROBKOWO-GOSPODARCZYCH OKRĘGOWEGO ZWIĄZKU W POZNANIU

Na plenarnym posiedzeniu Rady Głównej Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych R. P. zatwierdzono kandydaturę p. mgra Świtalskiego Henryka, na stanowisko dyrektora Okręgowego Związku w Poznaniu. Poniżej podajemy jego życiorys.

P. Henryk Świtalski urodził się dnia 25 stycznia 1903 r. w m. Kaliska pow. szubińskiego. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej w r. 1920 na froncie białoruskim jako ochotnik. Po ukończeniu gimnazjum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu w 1921 r. rozpoczął studia na Uniwersytecie Poznańskim, które ukończył uzyskaniem dyplomu magistra nauk ekonomiczno-politycznych w 1925 r. oraz dyplomu magistra praw w 1929 roku. Po kilkoletniej pracy redakcyjnej w dziale gospodarczym „Kuriera Poznańskiego" poświęcił się począwszy od 1929 r. działalności na polu spółdzielczości, zajmując w Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu stanowiska referenta, kierownika wydziału oraz redaktora „Poradnika Spółdzielni" i „Ty-

godnika Mleczarskiego". Jednocześnie pełnił przez kilka lat obowiązki członka zarządu Związkowej Spółdzielni Wydawniczej w Poznaniu. W 1935 r. został powołany do centrali Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych R. P. w Warszawie na stanowisko kierownika działu ekonomiczno-prawnego. W ciągu ostatnich dwóch lat poświęcił się głównie zagadnieniom prawnym ruchu spółdzielczego, a zwłaszcza sprawom podatkowym. Zatwierdzony przez przewodniczącego Rady Spółdzielczej jako rewident, uczestniczył w rewizjach central gospodarczych, przeprowadzanych z ramienia Związku.

III.

KURS SPÓŁDZIELCZOŚCI KREDYTOWEJ DLA POLAKÓW Z ZAGRANICY

Światowy Związek Polaków z Zagranicy w porozumieniu ze Związkiem Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych R. P. oraz ze Spółdzielczym Instytutem Naukowym organizuje w okresie od 20 kwietnia do 20 maja br. miesięczny kurs przeznaczony dla działaczy polskich na terenie polskiej spółdzielczości kredytowej za granicą.

W programie kursu przewidziane są wykłady połączone z zajęciami praktycznymi, praktyki we wzorowych spółdzielniach kredytowych oraz zwiedzania i wycieczki.

Udział w kursie bierze szereg Polaków zarówno z krajów europejskich jak i zamorskich.

IV.

50-LECIE SPÓŁDZIELNI

Dnia 23 kwietnia br. obchodził Bank Ludowy w Zaniemyślu 50-lecie swego istnienia.

Spółdzielnia ta powstała dnia 19 lutego 1888 r. pod nazwą „Włościańska Spółka Pożyczkowa Parafji Zaniemyskiej i Kółka Rolniczo- Włościańskiego w Zaniemyślu". Jak z nazwy wynika członkami mogli być parafianie Zaniemyścy i członkowie Kółka Rolniczo-Włościańskiego w Zaniemyślu. Nazwa spółdzielni była parokrotnie zmieniana, aż w r. 1922 na skutek wskazań Patronatu ustalona została na „Bank Ludowy, Spółdzielnia kredytowa z odpowiedzialnością nieograniczoną w Zaniemyślu".

Mimo ciężkich warunków spółdzielnia zaniemyska cieszyła się zawsze dużym zaufaniem okolicznego społeczeństwa i dzięki temu mogła się z roku na rok lepiej rozwijać i stale powiększać swe pozycje bilansowe.

W ostatnim roku sprawozdawczym, 1937, spółdzielnia miała 565 członków, udziałów — 121 082 zł, funduszów własnych — 254 379 zł, wkładów — 271 617 zł, weksli na 543 246 zł i sumę bilansową we wysokości — 788 850 zł.

O rozwoju Banku Ludowego w Zaniemyślu bardzo dobrze informuje broszura wydana przez Bank pod nazwą „Bank Ludowy w Zaniemyślu" pióra p. Konrada Kozłowskiego, pierwszego członka zarządu.

V.

STAN SPÓŁDZIELNI NA 1 STYCZNIA 1938 R.

Rok 1937 wykazał najwyższy dotychczas rozwój organizacyjny spółdzielczości, wyrażający się liczbą 1 031 nowo założonych spółdzielni. Z liczby tej przystąpiło do związków rewizyjnych w r. 1937 — 849 spółdzielni. Stan więc spółdzielczości związkowej reprezentowało w dniu 1 stycznia 1938 r. łącznie z centralami — 12 917 placówek spółdzielczych, z czego 5 523 oszczędnościowo-pożyczkowych, 5 022 — rolniczych, 2 214 — spożywców, 100 — urzędników i robotników, 54 — rzemieślników i 4 — różne.

W strukturze narodowościowej spółdzielnie polskie stanowią 61% (7 824 placówek), ruskie 27% (3 548), niemieckie 6% i żydowskie 6%.

Spółdzielnie polskie zgrupowane są w pięciu związkach rewizyjnych, z których cztery działają na terenie całej Polski, jeden tylko na Wołyniu. Ze związków tych największy: Związek Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych liczy 5 501 spółdzielni, „Społem" Związek Spółdzielni Spożywców — 1 532, Związek spółdzielni i Zrzeszeń Pracowniczych — 524, Związek Rewizyjny Spółdzielni Wojskowych — 232, i wreszcie

ostatni Wołyński Związek Spółdzielczy „Hurt“ 35 spółdzielni.

Niemcy dysponują dwoma związkami, z których jeden działa na terenie województw poznańskiego, pomorskiego, śląskiego, łódzkiego i warszawskiego, drugi tylko na terenie województwa pomorskiego. Są to: Związek Spółdzielni Niemieckich w Poznaniu i Związek Wiejskich Spółdzielni województwa pomorskiego w Grudziądzu.

Spółdzielnie ruskie złoczone są w dwa związki. Obydwa mają prawo działania w województwach lwowskim, stanisławowskim i tarnopolskim. Są to: Związek Rewizyjny Spółdzielni Ukraińskich we Lwowie i Związek Rewizyjny Ruskich Spółdzielni we Lwowie.

Żydzi posiadają dwa związki rewizyjne z prawem działania na terenie całej Polski. Są to Związek Spółdzielni Żydowskich w Polsce i Związek Żydowskich Kupieckich Stowarzyszeń Spółdzielczych w Polsce.

Największą liczbę spółdzielni wykazują woj. południowe (lwowskie — 2 239, stanisławowskie — 1 229, i tarnopolskie — 1 556), reprezentujące prawie 40% ogółu spółdzielni w Polsce. Na dalszym planie znajdują się woj. białostockie z 1 077 placówkami spółdzielczymi, woj. poznańskie z liczbą około 850 spółdzielni oraz woj. krakowskie, wołyńskie i warszawskie z liczbą pomiędzy 750 a 800 spółdzielni każda.

VI.

PLENARNE POSIEDZENIE RADY GŁÓWNEJ

Dnia 7 kwietnia br. odbyło się plenarne posiedzenie Rady Głównej Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych R. P., na którym wysłuchano sprawozdania Zarządu Głównego i przewodniczących Komisji Fachowych, zatwierdzono sprawozdania rachunkowe za rok 1937 oraz zatwierdzono kandydatów pp. Antoniego Kokocińskiego na stanowisko dyrektora Okręgowego Związku we Wilnie, Jana Kanię — na stanowisko dyrektora Okręgowego Związku w Krakowie i Henryka Świtalskiego na stanowisko dyrektora Okręgowego Związku w Poznaniu. Ponadto przyjęto do Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych R. P. w charakterze członka i centrali handlowej: Związek Gospodarczy Spółdzielni Rolniczo-Handlowych w Warszawie.

VII.

UPADŁOŚCI W SPÓŁDZIELNIACH

„Wiadomości Statystyczne“ podają zestawienia upadłości za lata 1930—1937 z podziałem na przedsiębiorstwa według ich formy prawnej:

	1931	1932	1934	1936	1937
spółki akcyjne . . .	32	31	24	18	8
spółki z ogr. odp. . .	77	65	55	40	36
spółki finans. i kom.	128	77	35	14	13
spółdzielnie	35	66	39	14	10
przeds. jednoosobowe .	564	310	115	53	55
razem	836	519	286	139	122

Udział procentowy spółdzielni w ogólnej ilości upadłości wynosił w r. 1930 — 4%, w r. 1932 — 12%, w r. 1934 — 12%, w r. 1936 — 10%, w r. 1937 — 8%. Wznosił się więc do roku 1934, w którym doszedł do 12% i następnie z roku na rok upadał osiągając w r. 1937 — 8%.

Jak z tego zestawienia wynika, stan gospodarczy spółdzielczości w porównaniu do stanu gospodarczego przedsiębiorstw w innych formach prawnych stale się poprawia.

W cyfrach absolutnych ilość ogłoszonych upadłości była w ostatnim roku najniższa z całego siedmioletniego okresu ujętego w zestawieniu.

VIII.

POPRAWA W SPÓŁDZIELNIACH OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH

Rok 1937 stał w spółdzielczości oszczędnościowo-kredytowej pod wyraźnym znakiem poprawy. Suma wkładów w stosunku do roku poprzedniego podniosła się o zł 10,1 milionów i osiągnęła w końcu 1937 r. kwotę zł 145,3 milionów zł.

Tempo przyrostu wkładów było największe w pierwszym kwartale, w którym dopływ oszczędności wynosił 4,5 milionów zł. W drugim kwartale wkłady wzrosły o 1,3 miliony zł, w trzecim o 2,9 milionów zł a w czwartym o 1,3 miliona złotych.

Podobnie do sumy wkładów obserwować można również wzrost liczby wkładców, których ilość w roku ubiegłym wzrosła do 434 401 osób, przewyższając tym samym stan ich z r. 1936 o 38 148 wkładców.

Pod względem przemian dokonywujących się na kontach wkładców można podzielić spółdzielnie na trzy zasadnicze grupy: do pierwszej zaliczamy te spółdzielnie, które w stosunku do stanu na początku roku wykazują przyrost wkładów, do drugiej te, w których wklady się zmniejszyły i do trzeciej wszystkie te, w których stan od początku roku pozostał bez zmian.

Otóż spółdzielnie pierwszej grupy stanowią obecnie 48,8% wszystkich spółdzielni, podczas gdy jeszcze w pierwszym kwartale 1937 r. obejmowały tylko 32%. Kwota wkładów, jakie zgromadziły, wynosi 95,3 milionów złotych. W stosunku do stanu z pierwszego kwartalu wklady w tych spółdzielniach wzrosly o 16,8 milionów złotych, z czego 10,8 milionów złotych przypada na Banki Ludowe a 6,1 milionów zł na Kasy Stefczyka.

Ilość spółdzielni, w których stan wkładów pozostawał bez zmian, zmniejszyła się o przeszło 1 000, tak, że ilość ich w kwietniu 1937 r. wynosila 463 spółdzielnie. Spółdzielnie te posiadają 30,6 milionów złotych wkladów. Dopiero reszta, a więc najmniejsza część wkładów wynosząca około 21% ogółu przypada na spółdzielnie, których wklady zmniejszyły się w ciągu roku 1937.

Jak więc widzimy, najsilniejszą pozycję i to pozycję stale jeszcze polepszającą się posiadają spółdzielnie, w których ilość wkladów wzrasta. Ilość ich w roku ostatnim wzrosła o 500 placówek, ilość wkładów o 16,8 milionów złotych.

IX

POLSKA SPÓŁDZIELCZOŚĆ WOJSKOWA

Związek Rewizyjny Spółdzielni Wojskowych zrzeszał w dniu 1 stycznia 1937 r. 194 spółdzielnie, które liczyły 21 856 członków, a więc przeciętnie na 1 spółdzielnię przypadało 113 członków. Spółdzielnie posiadały 304 sklepy oraz 10 własnych wytwórni (przeważnie piekarni). Obroty ich wynosiły 18 402 000 zł, a więc przeciętny obrót jednej spółdzielni wynosił 95 165 zł. Kwota nadwyżek netto doszła do 592 402, przewyższając o 40 930 zł czyli o 1,5% sumy nadwyżek z roku ubiegłego. Kapitały własne spółdzielni wynosiły w roku 1936 — 1 800 000 zł, podczas gdy w roku 1935 — 1 740 434 złotych. Udziały członków podniosły się z 781 957 złotych na 816 154 złotych.

Odbito w Rolniczej Drukarni i Księgarni Nakładowej Sp. z ogr. odp. w Poznaniu